

40. Ulusal Nöroloji Kongresi öncesinde,

Sayın Kongre Başkanı ve Sevgili Nöroloji Ailesi,

Dünya Sağlık Örgütü'nün (14 ülkede) yaptığı bir çalışmada (dünyada) özür lülüğe yol açan önde gelen 10 hastalığın sekizinin "beyin" ile ilgili oldukları, yani bir başka deyişle NÖRO-PSİKİYATRİK hastalıklar oldukları saptanmıştır. Öte yandan özür lülüğe bağlı yaşamın 1/3'nün beyin ile ilgili hastalıklara bağlı olduğu hesaplanmaktadır. Doğal olarak bu durum aynı zamanda nörolojik hastalıkların tanı ve tedavisine ayrılan çok ciddi bir ekonomik yükü de beraberinde getirmektedir.

Kronik baş ağrıların toplumun % 50'sini etkileyebildiğini, batı toplumlarında serebrovasküler hastalıkların üçüncü mortalite ve önde gelen bir morbidite nedeni olduğunu, Alzheimer ve diğer demansların, parkinson hastalığının yaşlı nüfusun önemli bir bölümünü etkilediğini, epilepsilerin ciddi bir toplumsal sorun olarak ortaya çıktıklarını, esansiyel tremorun 40 yaş üzerindekiilerin % 5 ini, huzursuz bacak sendromunun erişkin nüfusun % 5 ini, ve MS'in de genç erişkinlerdeki en önemli nörolojik özür lülük nedeni olduğunu anımsarsak, diğer yanda diyabetli hastalarda nöropatilerin sık görüldüğünü, kanserli hastaların % 50 sinde nörolojik sorunlarla karşılaşabileceğini göz önüne aldığımızda nörolojik olarak işimizin hem kolay olmadığını, hem de çok yüklü olduğunu görmekteyiz.

Bugün ülkemizde nörolog sayısı 1600'ü aşmaktadır. Bu rakam birçok ülke ile (batılı dahil) karşılaştırıldığında zaman hiç de küçümsenecek bir sayı değildir. Nitekim halkımızın nörolojik sorunlarının üstesinden gelebilecek yeterli sayımız var. Tabii burada olayın sadece sayı değil, uygun dağılım olacağı ve bu noktada bazı eksikler olduğunda bilmekteyiz.

Önce insan! Evet! Mevcut sayımız ve dağılımımızla insanlarımıza en iyi nörolojik hizmeti sağlamak durumundayız. Doğru tanı, sadece gereken incelemeler, uygun tedavi, yaşam kalitesini iyileştirmek. Bunları sağlayabilmemiz içinde kendimizi sürekli yenilememiz, bilginizi ve deneyimimizi geliştirmemiz gerekmektedir. Dernek olarak bunun bilinci içinde giderek meslek-içi eğitime daha çok önem vermekteyiz. Nörolojinin çeşitli bilimsel çalışma grupları eğitim ile ilgili birçok etkinliği gerçekleştirirken bazı kentlerimizde de Dünya Nöroloji Federasyonu (WFN) ile paralel bazı eğitim etkinlikleride düzenlenmektedir.

40. Nöroloji Kongremizde Sayın Başkan Prof. Dr. Okay Vural ve Kongre Düzenleme Kurulu kongrenin ilk gününü eğitim kurslarına ayırmışlardır. Bundan dolayı kendilerine ayrıca teşekkür ediyoruz. Önümüzdeki yıldan itibaren kongreler artık TND tarafından düzenlenecektir ve kongreden önceki ilk 2 gün, ve kongre boyunca da bazı zaman dilimleri tamamiyle eğitim kurslarına ayrılacaktır.

Bilindiği gibi kongrenin son günü bu yıl ülkemizde ilk kez nörolojide yeterlilik sınavı gerçekleştirildi. Böylece Nöroloji Ailesi olarak ülkemizde yeterlilik sınavını gerçekleştirmiş ilk 8 disiplin içine girmiş olduk.

Son yıllarda Türk Nörolojisinin çok ileri adımlar attığını sevinerek görmekteyiz. Uluslararası alanda gerek yayınlarımızla, gerekse sunumlarımızla ve ikili ilişkilerimizle ön safhalara doğru yer almaya başlamakta. Bunun sonucunda da dernek olarak etkinliklerimizi sizlerin de desteği ile yurt dışına da yayacak bazı girişimlerde bulunmaktayız. WFN ve EFNS'de daha etkin olmak için girişimlerimizi sürdürürken, bölgemizde de komşularımız ve yakın ülkelerle daha olumlu, daha yapıcı ilişkileri sağlamak yönünde ilk adımları atmış bulunmaktayız. Nitekim bu kongremize bazılar aramızda olan Karadeniz Bölgesi ve Türkiye Cumhuriyetlerin Nöroloji Dernek temsilcilerini de ileride işbirliğimizi geliştirmek üzere davet etmiş bulunmaktayız.

Bu arada nörolojideki birçok sorununuzun bakanlık düzeyinde çözümlenebilmesi için büyük uğraşı veren sevgili Genel Sekreterimiz Doç. Dr. Şerefür Öztürk ve Meclis ve Bakanlıkla ilişkiler komisyon başkanımız Sayın Prof. Dr. M. Özmenoğlu'ne komisyon üyelerine teşekkür ederim.

Ancak mesleğimizle ilgili sorunlarımızın çözülmesinde en önde gelen koşulun GÜÇLÜ BİR NÖROLOJİ EKİBİ OLARAK BÜYÜMEK olduğunun bilincinde olarak "HEP BİRLİKTE İYİYE" sloganımızı tekrarlamak isterim.

Son olarak da 40. Ulusal Nöroloji Kongresimizin organizasyonunu üstlenen ve gerçekleştiren Kongre Başkanı Sn. Prof. Dr. Okay Vural'a ve çalışma arkadaşlarına teşekkürlerimizle sözlerime son vermek isterim.

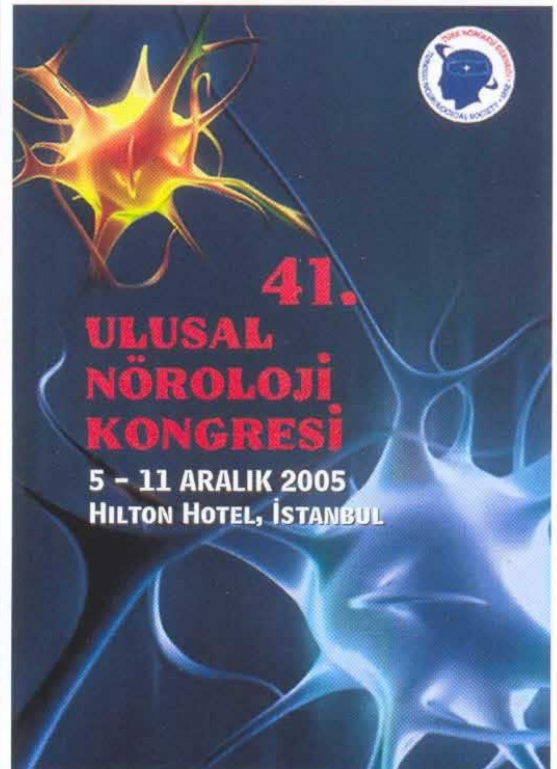
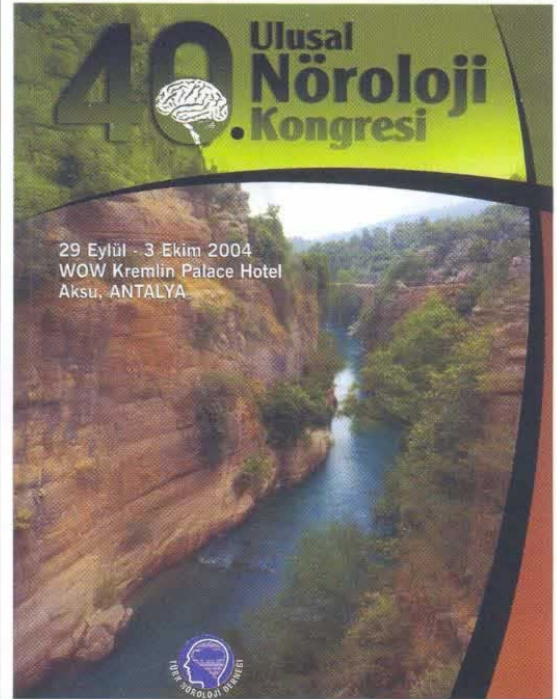
Hepinize iyi bir kongre geçirmeniz dileğiyle...

Prof. Dr. Aksel Siva

Türk Nöroloji Derneği adına....

29 Eylül 2004

Beni Türk Hekimlerine emanet ediniz.

40. Nöroloji Kongresine gelen mektuplar.....

Here are some impressions:

The hotel was sumptuous, and the location was beautiful. The congress was well attended, and there was great enthusiasm in the group. I was impressed with the technical competence of the meeting staff, with the very latest in powerpoint presentations. The simultaneous translation, with earphones, was also impressive and enabled me to enjoy the conference, respond to questions after my professional and technical level of the meetings was comparable to what we have in the United States, better in terms of the translating system. Finally, the meeting organizers were wonderfully efficient and well organized. Overall, it was a wonderful experience for us.

Howard Kirshner

40. Ulusal Nöroloji Kongresi'nin ardından ve teşekkür...

29 Eylül - 3 Ekim tarihleri arasında Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı Başkanı Sn. Prof. Dr. Okay Vural ve çalışma arkadaşlarının bir yılı aşkın bir süre içinde özverili çalışmaları ile 40. Ulusal Nöroloji Kongresi Aksu, Antalya'da gerçekleştirildi. Yaklaşık 1300 delegenin katılımı ile yapılan ve kongre öncesinde ilk gün eğitim etkinliklerine ayrıldı. Bunu izleyen günlerde sabah erken saatlerde başlanarak akşamın ilerleyen saatlerine dek yoğun, düzeyi yüksek bir bilimsel program yer aldı. Bu program düzenleme komitesinin yoğun gayretleri, konuşmacıların iyi niyetli ve özverili hazırlıkları, tartışmacıların etkin katılımı, araştırmacıların kimi zaman ekip, kimi zamanda bireysel olarak çalışmalarını sözlü veya poster bildirileri olarak sunmaları ile gerçekleştirildi. Son gün Nöroloji tarihimizde bir ilk olarak yeterlilik sınavı yapıldı.

Psikiyatri ile birlikteliğinden ayrılmasının ardından, 1988 yılından bu yana dek üniversite veya diğer eğitim hastaneleri Nöroloji kliniklerince, bir başka deyişle kısmen bağımsız gerçekleştirilen Ulusal Nöroloji Kongrelerinin sonuncusu Kırkıncı Kongre oldu. Bundan böyle Türk Nöroloji Derneği Kongre Düzenleme Kurulları tarafından doğrudan düzenlenerek giderek kurumsal bir kimlik kazanacağına inandığımız Ulusal Kongre'lerimize bir anlamda geçiş kongresi olan 40. Ulusal Nöroloji Kongresi'ni düzenleyen Prof. Dr. Okay Vural ve GATA ekibine tekrar teşekkür ederiz.

Türk Nöroloji Derneği Yönetim Kurulu

"TND Yürüme grubu 2005 Ocak ayı başında İstanbul'da toplandı. Toplantıda santral pattern jeneratörlerle ilgili bir makale ve Klonus ile ilgili bir çalışma sunuldu ve tartışıldı. Yürüme skalasını geliştirmeye yönelik klinik çalışmanın sunulmasının ardından gelecek dönemde yapılabilecekler konuşuldu, tartışıldı.

Yılda 3-4 kez toplanmaya çalışan ve yürüme ve postür ile ilgili konu, çalışma ve soruları ele almayı sürdüren grubumuz bilgi birikimini, kongre ve toplantılarda aktarmayı hedeflemektedir.

TÜRK NÖROLOJİ DERNEĞİ BİLİMSEL ÇALIŞMA GRUPLARI KURULUŞ VE ÜYELİK İLKELERİ

- 1) Bir bilimsel çalışma grubuna "aktif üye" olmak için ilgili konuda en az 3 yıldır ve halen aktif olarak klinik veya laboratuvar veya deneysel çalışma yapıyor olmalı ve söz konusu çalışma alanında en az bir yabancı ve birden fazla ulusal yayın sahibi olmalı. Adayın aktif üyeliği 3 yıl süre ile geçerli olup bu statüsünü sürdürebilmesi için her üç yılda bir konusunda aktif olarak klinik veya laboratuvar veya deneysel çalışmalarını sürdürmekte olması ve söz konusu çalışma alanında yayın yapmayı sürdürmesi gerekmektedir.
- 2) Bu kriterleri karşılamayan üyeler "katılımcı üye" olarak çalışma grubunda, yönetim kurulu üçte iki çoğunluğun onayı ile yer alabilir.
- 3) Nöroloji dışı branşlardan ilgili konu ile çalışmakta olan kişiler istekleri halinde yine yönetim kurulu üçte iki çoğunluk onayı ile katılımcı olarak çalışma grubunda yer alabilir fakat yönetim kurulunda yer almak için nöroloji uzmanı olmak gerekir.
- 4) Çalışma grubunun, en fazla 2 yılda bir değişen bir "grup yönetici moderatörü" olmalı, bu moderatör yönetim kurulunca üçte iki çoğunlukla seçilmeli.
- 5) Çalışma grubunun, 2 yılda bir değişen TND ile ilişkileri sürdürecektir bir "grup TND moderatörü" olmalı, bu moderatör yönetim kurulunca üçte iki çoğunlukla seçilmeli.
- 6) Başvuru: TND Bilimsel Çalışma Gruplarına, durumlarına uygun aktif veya katılımcı üye olarak başvurmak isteyenler, TND Web sayfasında, ayrıca aralık olarak TND Bülteni ilgili sayılarında veya TND dergisinde belirtilen ilgili Grup koordinatörünün veya sekreterinin e-posta adresi veya diğer iletişim bilgilerinden biri üzerinden başvuruda bulunabilirler. Arzu eden üyeler ise başvurularını TND Genel Sekreterliğine yapabilirler, bu durumda dernek üyesinin başvurusu doğrudan Dernek sekreterliğince ilgili Gruba iletilir, iletim bilgisi üyeye bildirildikten sonraki yazışmalar ise grup koordinatörünün sorumluluğundadır.
- 7) Çalışma grubu, konusuyla ilgili TND dışında kurulmuş bilimsel, araştırma ve hasta ve benzeri dernek veya derneklerle işbirliği içinde iletişimi sürdürmekle görevlidir. Bu amaçla dış derneklerle ilişkileri sağlamak ve geliştirmek amacı ile grup TND moderatörü görevlendirilebilir veya çalışma grubu başka bir üyesini "TND dışı derneklerle ilişkiler moderatörü" olarak yönetim kurulu kararıyla belirler. "Grup TND moderatörü" doğrudan veya ayrı belirlendiği takdirde "dış derneklerle ilişkiler moderatörü" grubun TND moderatörü ile birlikte aynı amaçla TND tarafından belirlenmiş "dış derneklerle ilişkiler komitesi" belirli aralıklarla bilgilendirir ve gerek görüldüğü takdirde destek isteyebilir.
- 8) Çalışma grubu, ulusal kongrede kendi konusunda bilimsel içeriği belirlemede katkıda bulunmalıdır. Bu amaçla ulusal kongrelerde konferans, workshop, kurs, sempozyum, tedavi gecesi, kavalı semineri, ve diğer programları hazırlayarak TND Kongre Düzenleme Kuruluna her yıl bildirir.
- 9) Bu şablonun dışında çalışma prensiplerini çalışma grupları kendi içlerinde belirlemekte serbesttirler.
- 10) Bu şablondaki üye statüleri, yeni kurulacak çalışma grubu için tümüyle geçerlidir. Daha önce TND bünyesinde kurulmuş olan bilimsel çalışma gruplarının üyelik statülerinin de, en geç 2 yıl içinde bu şablondaki koşullara uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Daha önce kurulmuş gruplarda düzenli yapılan yıllık toplantıların (en az 3 yıldır) yarısından fazlasına katılanlar aktif üyelerin 2/3 çoğunluğu ile aktif üyelik statüsüne kabul edilebilir.
- 11) Çalışma grupları ayrı dergi çıkaramazlar ve ayrı kongre yapamazlar. Buna karşılık, sempozyum, okul, kurs, konferans ve bunun gibi eğitim amaçlı etkinlikler çalışma gruplarının öncelikli amaçları arasında olmalıdır. Bu tür etkinlikler TND onayı ile olmalıdır ve çalışma grubunun isteği halinde, bu aktiviteler için, TND'nin koşullarının elverdiği ölçüde TND tarafından parasal destek sağlanacaktır.
- 12) Çalışma grupları konularıyla ilgili olarak bülten çıkarabilirler ve eğitim materyali hazırlarlar. İstekleri halinde, TND onayı ile, TND dergisinin özel sayısı şeklinde konularına özelleşmiş sayılar çıkarabilirler.
- 13) Çalışma grupları etkinliklerden elde ettikleri gelirleri TND adına yatırılır, bu gelirin % 10'u TND tarafından gelir olarak kaydedilirken, geri kalanı çalışma grubunun dilediği şekilde kullanılır. Çalışma grubu mali konularda yönetim kurulu üyelerinden birini sayman olarak görevlendirir. Bu sayman TND saymanı ile iletişim içinde bulunur.

TÜRK NÖROLOJİ DERNEĞİ GENÇ NÖROLOGLAR ÇALIŞMA GRUBU KURULUŞ VE ÜYELİK İLKELERİ

Genç Nörologlar Çalışma Grubu diğer çalışma gruplarından farklı olup, grup en az iki yıldan bu yana Nöroloji Uzmanı olarak çalışmakta bulunan ve 45 yaş altı her nöroloji uzmanına aktif veya katılımcı üye statülerinde açıktır.

Aktif üyelik: Kurumsal üye olarak, bir kurumdan kendi adına TND Genç Nörologlar Çalışma Grubu'na başvuran, ancak kurumu tarafından başvurusu onaylanan veya kurumu tarafından seçilmiş / belirlenmiş birer uzman nörolog ile sınırlıdır (aynı kurumdan birden fazla aday olması durumunda biri asil olmak üzere bu üyeler arasında işbirliği ve işbölümü önerilebilir).

Aktif üyelik süresi 3 yıl süreldir. Bu sürenin sonunda TND Genç Nörologlar Çalışma Grubu Moderatörü tarafından önerilmesi ve kurumu tarafından yeniden seçilmesi / belirlenmesi durumunda aktif üyelik ikinci bir kez 3 yıl süreyle uzatılabilir.

Kurum dışı üyelik: Çalıştığı kurum eğitim hastanesi özelliği taşımayan veya özel çalışan nöroloji uzmanları arasından grupta aktif çalışmak arzusunda olan ve daha önceki çalışmaları ile bunu kanıtlayan katılımcı üye durumundaki nöroloji uzmanları grup koordinatörü veya aktif üyelerin önerisi ve bu üyelerin üçte iki çoğunluğunun onayı ile aktif üye statüsüne geçebilir, aynı koşullarda bu statüsü bir ikinci bir kez 3 yıl süreyle uzatılabilir.

Aktif üyelerin TND ve Grupları ile internet üzerinden iletişimi sağlayabilecek olanakları olmalıdır.

Katılımcı üye: aktif üye statüsü dışında yukarıdaki kriterlere uyan tüm nöroloji uzmanları bu statüde grup üyesi olabilirler. Aktif üyelikte bir veya üstüste iki dönemini dolduran üyelerde bu statüde 45 yaşına kadar üyeliklerini sürdürebilirler.

Grup koordinatörü: Bir eğitim hastanesinde görevli uzman hekimler arasından TND yönetim kurulu tarafından 3 yıllık bir süre için belirlenir.

Grup koordinatör yardımcısı: Aktif üyeler arasından istekli olan üyeler arasından aktif üyelerce kapalı oyla seçilir. En az 3, an çok 5 koordinatör yardımcısı belirlenir. Görev paylaşımı grup koordinatörünün kılavuzluğunda belirlenir.

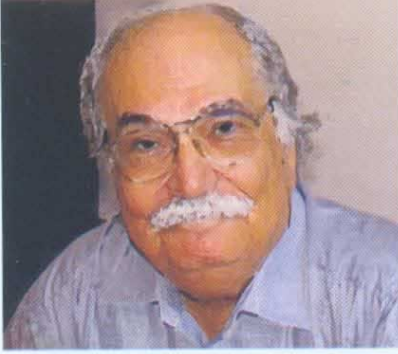
Üyeliliğin devamı: Genç Nörologlar Çalışma Grubu aktif üyeleri, biri Ulusal Türk Nöroloji Derneği Kongresi'nde olmak üzere yılda en az 3 kez toplanırlar. Bu toplantıların gerçekleştirilmesinde TND gerekli organizasyonun sağlanması konusunda destek sağlar. Aktif üyelerin üyeliklerini sürdürebilmeleri için ilk 2 yılda toplantıların en az % 50 sine katılmaları gerekmektedir. Bunu gerçekleştirilmeyen üyelerin aktif olma özellikleri düşer. Katılımcı üyelerin ise her yıl Ulusal Türk Nöroloji Derneği Kongresi'nde gerçekleştirilen toplantılara katılmaları ve (kendileri) olanak buldukları takdirde diğer toplantılara katılmaları da gerekmektedir.

Genç Nörog. Çalışma grubu amaçları:

- Gerek bilimsel açıdan gerekse diğer konularda yeni fikirler, yeni öneriler geliştirmek, uygun görülenlerin gerçekleştirilmesinde görev almak
- Yerel, bölgesel ve diğer eğitim organizasyonlarını düzenlemek, gerektiğinde bölge eğitim koordinatörlerine etkin bir şekilde yardım etmek
- Ulusal kongrede görev almak
- Uluslararası genç nörolog toplantıları ve organizasyonlarında görev almak
- TND Dergisi için editöre yardımcı olmak
- TND Bülteni için bülten editörüne yardımcı olmak
- Web sitesi etkin çalışmak, WEB sitesi editörüne yardımcı olmak
- Sosyal ve sanatsal organizasyonlar

Prof. Dr. Cumhuri ERTEKİN ile söyleşi *

ÖZGEÇMİŞİ

- 1961 Ege Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdi.
- 1965 Aynı fakülte Nöroloji Kliniğinde Nöroloji Uzmanı oldu.
- 1965-1966 (1 yıl) Danimarka Kopenhag Üniversitesi - Rigshospitalet'de Prof. Buchthal'ın süpervizörlüğünde EMG ve Klinik Nörofizyoloji eğitimi aldı.
- 1966-1968 (2 yıl) İsveç, Lund Üniversitesinde Klinik Nörofizyoloji eğitimi (Süpervizör: Prof. David Ingvar) aldı.
- 1970 Ege Üniversitesinde Nöroloji Doçenti oldu.
- 1976 Ege Üniversitesinde Nöroloji Profesörü oldu.
- 1982 1402 Sayılı Sıkı Yönetim Yasasıyla Üniversiteden uzaklaştırıldı.
- 1990 Danıştay kararı ile tekrar üniversiteye döndü.
- 1992 1992 den bu yana üç kez nöroloji ABD Başkanlığına seçildi.
- 1987-1988 Davetli bilim adamı olarak İsveç Linköping Üniversitesinde çalıştı ve bir doktora tezi yönetti. Ayrıca 1978'den bu yana yurtdışında çeşitli ülkelerden konferans verme veya uygulama amacıyla kısa süreli davetler aldı ve bunların bir kısmına gidebildi. 1980'li yılların başında aydınlar dilekçesi davasından yargılanan 55 kişiden birisiydi.
- 1993 Türkiye Bilimler Akademisi aslı üyeliğine seçildi. Bir süre konsey üyeliği yaptı.
- 2000 Türk Tıp Akademisi üyeliği.

Soru: Hocam siz ülkemizin sadece klinik elektrofizyoloji ve nöroloji alanında değil tüm tıp dallarında en çok atf alan ve çok üreten bilim adamlarından birisiniz. Yayınlarımızla ilgili olarak bize neler söyleyebilirsiniz?

Şimdi ben bu konuya girerken iki noktaya değinmek istiyorum. Hayatım boyunca yaptığım yayınlar kendi inış çıkışlarına paraleldir. Birinci özellik bu. Yayınlarımı bakarsanız benim nasıl yaşadığımı biraz anlarsınız. İkinci yayınlarımın sadece yedi tanesi yurtdışında yapılmıştır. Geri kalanı kendi olanaklarımla ve Türkiye'de bana verilen olanaklarla yapmak zorunda kalmışım ve bundan da son derece mutluyum. Çünkü yurtdışında başkalarının verdiği olanaklarla araştırma yapmak kolay ve hele başında çok önemli birisi varsa onun gölgesinde çalışmak daha da kolaydır. Hiç kimsenin gölgesinde kalmadan tek başına kendi olanaklarımla araştırma yapmak benim için mutluluk ve gurur verici bir durumdur. Bu tip araştırmacı Türkiye'de az bulunur diye düşünüyorum. Herkes muhakkak yurt dışında önemli birilerinin gölgesi altında çalışmıştır. Hatta gider gitmez araştırmalar yapmıştır. Ben de bir yerlere gittim ama onların gölgesi altında çalışmamışım, ben sadece onlardan yöntem öğrenmişimdir. Sadece Buchthal'ın bir çalışması vardı. O da bana yol göstermiştir. Bu çalışmada Buchthal bana nasıl makale yazılacağını, bulguların nasıl yararlanılacağını, istatistiklerden nasıl yararlanılacağını, nasıl titiz ve dürüst olunacağını gösterdi.

Soru: Bu konuyu biraz daha açarsınız. Yöntem nedir?

Yöntemin nasıl uygulanması gerektiği değil de yöntemde dikkat edilmesi gereken hususlardan bahsedeyim. Kendine karşı amansız olacaksın. Kendini çok iyi eleştireceksin. Şimdiki terimlerle "bias mantığına" kapılmayacaksın. İkinci, araştırma bulgularının bir kısmında teknolojiye kaynaklanan bir sorun varsa veya hastadan kaynaklanan aksamalar varsa bu denekleri atacaksın. Mesela Buchthal'le birlikte 1965 yılında bir yıl ALS çalıştık. 21 vakanın 6'sını attı 15'e indirdi. Kliniğin yetersizlikler buldu ve verilen bütün emeğe rağmen onları araştırmadan çıkardı. Gördük ki her şeyin başı doğruluktur.

Soru: Olgu atarken seçici davranma olasılığı yüksek değil mi?

Burada başta bir protokol koyuyorsun ve bu protokol araştırma boyunca tam olarak uygulanmış mı ona bakıyorsun. Protokole uygun olmayan durumlar araştırmaya dahil edilmemeli veya araştırmaya bir şekilde girdiyse de onları çıkarmak durumundasın. Örneğin başta protokole uyarınca 1 miliamperin altına düşeceğini belirtmiş. Eğer olguda 1 miliamperin altına düşülmemişse o olgunun araştırmaya dahil edilmemesi gerekir. Soru: Yayın listesine dönersek neler var bilimsel çalışmalarınız arasında? İsveç'te iken bir defter tutmaya başlamış ve içine yaptığım yayınları koymuştum. Bu deftere, yayınlarımı günümüze kadar düzenli olarak kaydettim. O defterden anlatmaya çalışacağım ancak defterin başına yazdığım "Yayın listesi ve bir tür yaşam öyküsü" cümlecik ben bilimsel yaşamımın bir simgesi gibi alınabilir sanırım.

1961 de Nöroloji asistanı olarak Ege Üniversitesi Tıp Fakültesine girdiğim zaman Kirchoff isimli Alman bir hocamız vardı. 2 tane yayın yaptım onunla. İlk yayınam 1962 radial sinir felci üzerinedir. 1963 de bir başka yayınam oldu ve her ikisinde Der Nervenarzt adlı yurt dışı bir dergide yayınlandı. 1962 de hocam EMG nedir diye seminer vermişti. Bu iş oradan başladı. Bu sıralarda da bize bir EMG cihazı geldi. Kirchoff EMG aletini kullanamayacağını söyledi ve bunun üzerine deneme yanılma yoluyla kendi başına EMG'yi kullanmayı öğrendim. Ve tezimi EMG cihazını kullanarak hazırladım. Tezin konusu "Nöromusküler hastalıklarda EMG ve histopatolojik bulguların karşılaştırılmasıydı". Okuduğum kitaplardan EMG'yi öğrendim. O zamanlar EMG üzerine olan kitaplarda sınırlıydı. Buchthal'ın birkaç yayını vardı. Lambert'in bir kitabı vardı. Marinakki'nin 1957'de basılmış bir kitabı vardı. EMG'yi öğrenirken bu kitaplardan yararlandım. Spontan ve volanter aktivite MÜP'lerini ve motor sinir iletimleri öğrendim ve hastalıklara uygulamaya başladım. Sadece patoloji kısmını bir patolog ağabeyimiz değerlendiriyordu ve bunları korele etmeye çalışıyorduk. Tezimi böyle hazırladım.

Soru: Daha önce Türkiye'de EMG yapan araştırmacılar var mıydı?

Rahmetli Korkut Yaltkaya'dan öğrendiğim kadıyla Ankara Üniversitesi'nde bir EMG cihazı olduğunu duydum ama bildiğim kadıyla oradan herhangi bir yayın çıkmamıştı o dönemlerde. 1964 yılında uzman oldum ve 1965'de ulusal dergilerde EMG ile ilgili yayınlar yapmaya başladım. Bedriye hanım beni yurt dışına yollayacağını belirtti ve nereye gideceğimi belirlemeyi bana bıraktı. O sıralarda çok yayını olan Buchthal'ı seçtim. Çok yayını olduğuna göre en iyi bilende O'dur diye düşündüm. Hoca bir mektup yazdı ve Buchthal beni kabul etti. Uzmanlığı aldıktan 3 ay sonra Buchthal'ın laboratuvarında çalışmaya başlamıştım.

Sıkı bir eğitim gördüm. O kadar çok çalıştırıyordu ki, 3-4 ay şehri hiç gezemedim. Gözlemlerden geçtim. Laboratuvarında çalışanlar benim için olumlu düşündüler ve sonunda Buchthal benim için alternatif tez konuları sundu. Motor nöron hastalığında duysal lif tutulumunun olup olmadığını tez konusu olarak aldım. ABD'den Lambert de bu konuda çalışıyormuş. Duysal lif tutulumunun olmadığını gösterdik. Pratik yararının ALS ile kronik polinöropatilerin ayırt edici tanısında bu bilginin önemli olduğunu vurguladım. Lambert'in çalışmasından farklı olarak proksimal iletimin daha yavaş olduğunu gösterdik. ALS de proksimal iletim yavaştır ve bizi refere etmeye başladılar. Kitaplara geçti ve Walton'un kitabında tartışmasına kadar çıktı. Benim açımdan bu araştırma, bilimsel çalışmanın somut olarak nasıl yapılacağını anlamam açısından oldukça önemli. Bilimsel çalışmalarda nereye dikkat edileceğini göstermesi açısından benim için önemliydi. Ve bunun için Buchthal'a müteşekkirim. Çok firçalıyordu beni, bana sert çıkardı ama müteşekkirim ona. Bunların ileriki yaşamımda çok büyük faydası oldu. Çok titiz olmam gerektiğini biliyordum. Buchthal bilimi öğrenmem aşamamda çok disiplinli ve dürüst olmamı, gerektiğinde kendi bulgularına geri dönüp bakmayı öğrenmemi sağladı. Sonra 1966'da İsveç'e geldiğimde EMG'ci olmadığım için EMG'leri ben yapıyordum. Nörologlar EMG hastalarını bana gönderiyorlardı. Farmakolog olan Elmqvist'e EMG'yi ben öğrettim. Anatomi ve nörolojiyi ona öğrettim. Hatta bana verdiği kitapçığına "My teacher Cumhuri" diye yazmıştı. İsveç'e geldiğimde prestijim yükselmişti. Buchthal'ın yaptıkları bana çok cazip gelmişti. İsveç'te çok sanıldım bu işe. Safeneus siniri çalıştım. Safeneus iletimi henüz bilinmiyordu. Duysal sinirler olarak ancak median ve ulnar çalışılıyordu. Sural sinirin çalışılmasına daha yeni başlanılmıştı. 50 kadar vaka yaptım ve bu arada rutin vakaları yapıyordum. Birde EEG ile ilgili çalışma yapmak istedik. Waldenström ile hiperkalsemi EEG analizlerini çalıştık. "Hiperkalsemi ritim yavaşlıyordu." 1969 yılındaki bu çalışmaya 2003 de siteden yapılmaya başlandı. Öncü bir çalışmadır diye bahsediyorlar. İsveç'te bilimsel özgürlük ve maddi yönden çok rahattım. Ancak Türkiye'ye döndüm.

Hiçbir zaman vatan millet sakarya diyerek dönmedim ama köfteyi özmek vatanseverlik ise döndüm. Bunu büyütmemek lazım. Bir sürü materyal getirdim ve yayınlamaya başladım ve Türkçe olarak bilgi vermeye başladım. Kongrelere gidip anlattık ve tanınmaya başladık. Fakat o sıralar bilimsel çalışma yapma arzusu duyuyordum. Diabetik nöropati ve Parkinson hastalığı ile ilgili kitap hazırladım. O sırada askere gitmeden önce ve daha sonra insanda uyarılmış spontan spinograma başladık. Benim ilk önemli atılımım bu. Neden buna başladım? Derinden near-nerve kayıtların esaslarını çok iyi biliyordum. Safeneus gibi çok derinde olan bir sinirin yakınına arter ve ven arasından elektrodu ustaca yerleştirmek bayağı zor işti o zaman. Onu yapıyordum ve niçin omurilikte de yapılmasını diye düşünürken İsveçte Ingvar'a çalışma teklif ettim. Ingvar bunun etik sorunu olacağını düşündü ve kabul etmedi. Yine bu dönemde bir empotanslı hastayı incelemem istendi. Penisten uyarım ile pelvik tabanından kayıt yapmaya çalıştım. Ancak hasta dayanamadı gitti. Bu fikri bir yere açmadım çünkü ürologlarla ilişkim olması lazımdı. Bunu Türkiye'ye sakladım. Döndüğümde kafamda elektrosinogram ve bulbokavernöz refleksi çalışması vardı. Spinal evokedları yaparken TÜBİTAK'a başvurdum. İlk proje 1969'da TÜBİTAK'ta yayınlandı. Lomber bölgeden girip bacak sinirlerini fossa popliteadan uyarıyordum EVOK potansiyelleri alıyordum. Magladeri ve arkadaşları benzer çalışma yapmış ancak metodolojiyi açıkça yazmamışlardı. Benimkisi metod olarak onlarınkinden farklıydı. İntratekale elektiriksel uyarıyla giriyordum ve bacak hareketinde duruyordum. İlk vakalarımı yayınladım. Arkasından bunu Brükselde bir nöroloji kongresine götürdüm ve müthiş rağbet aldı. Desmed'tin New Developments in Electromyography and Clinical Neurophysiologyde yayınlandı ve bu yayın 50 den fazla refere edildi dotalar klasik kitaplara geçti. Kauda equina potansiyellerini ve spinal evoked potansiyelleri tanımladım orada. Metodun kolaylığını vurguladım. O sırada ben bunu çalışırken dünyada da iki kişi aynı konuda çalışmaya başlamıştı. Birisi Japonya'dan Shimoji diğeri ise ABD de Cracco idi. Biri yüzeyel, diğeri epidural çalışıyordu. Onların averajı vardı. 1970'lerin başında fotoğrafik süperpozisyon yöntemini kullanıyordum. Hazırlık döneminden ve spinal potansiyellerin ilk bölümünü yayınladıktan sonra askere gittim. Sene 1972-1973 Spinogramları yaptığım sırada bölümde Nezihe Ertekin vardı ve yeni evlenmiştik. Askere gittim. Haydarpaşa askeri hastanesinde rutin işlerde çalışırken DİSA 14A30 marka ekranlı EMG cihazı alındı. Spinal evokları çalışmaya başladım. Esas spinal evkod çalışmam gönüllü askerler üzerinde oldu. O zamanlar etik kurullar yoktu. 1965'teki Helsinki ilkelerine bağlı olarak çalışıyorduk. Hastanın sağlığına özen gösteriyorduk. Etik olarak tartışılabilir ama önemli bir şey olmadı. Bittikten sonra da takip ediyordum olguları. Üç hafta onları gözliyordum. İntrakranial hipotansiyon dışında önemli bir komplikasyon olmadı. Hem servikalden hemde lomber spinal korddan kayıtlamalar yaptım ve bacak uyarımı ile aynı anda iki seviyeden kayıt yaparak ilk defa dünyada traktus potansiyellerinin iletimini hesapladım. Bence bu önemli.

Posterior kolon iletiminin 50 m/sn. nin altında olduğunu ilk defa ben gösterdim. Sonraki çalışmalar beni teyid etti. Daha hızlı iletiler lateralden spinoserebellar traktan geliyordu. Ayrıca servikalden de dünyada hem intratekal hem yüzeyel ilk kayıtları ben yaptım. Daha sonra yüzeyel çalışmalar benim bu çalışmamı refere ederek sinyallerin omuriliğe ne kadar zamanda girdiğini hesaplamada kullandılar. Yüzeyel ve iğne kayıtları karşılaştırıldığında, yüzeyel kayıtlar intratekale göre 10 kez daha ufalıyordu. Bunlar serial çalışmalardı. Elektrosinogram terimini de ilkeke kullandım. Önce "Brain" dergisine yolladım. Dergi bana bu tür bir çalışmayı biz kendi ülkemizde yapamaz isek yayınlamayız dedi. Acta Neurol. Scandinav'a yolladım. Buchthal'ın yazısı vardı ve çalışmanın etige uygun olduğunu, her yönüyle mükemmel bir makale olduğunu belirtiyor ve Acta böyle bir yazıyı yayınlamaktan onur duymalıdır diyordu. Orda basıldı. 35 sayfalık bir makale çok geniş bir yayındı. Çok tutuldu. Spinal evoklardaki sitasyon sayısı 100'ü geçmişti.

Askerlik bitti. Tekrar kliniğe döndüm ve bir takım insanların benle çalışmak istediklerini gördüm. Fatin Reel'e Bulbokavernöz refleksi çalışmamı dedim

1974 ve 1976 arasında, normallerde ve hastalarda çalıştık, 2 yıldan fazla sürdü. Çalışmanın yazım aşamasında genel bir reviewde yarım sayfa İngiliz Ruchworth'un bulbokavernöz refleksten bahsettiğini fark ettik ve onu refere ettik. Ancak en fazla emek sarfeden bizdik. 100 den fazla vaka inceledik. Orda, sakral spinal ve kauda equina bölgesine ait çok sağlam ve stabil bir refleksi elektrofizyolojik olarak ortaya koyduk. Bizim bir atağımız da bunun sfinkter bozukluklarında ve nörojenik olaylarda yararlı olabileceğini göstermemizdir. Bu standart metod oldu ve üroloji kitaplarına geçti. Basit bir metod olduğu için çok çabuk yayıldı ve bu bana aynı bir prestij sağladı. Son yıllarda artık bu çalışmanın bulgularını da belirtiyorlar ve ardiyetsiz yayınlarda beni refere ediyorlar. BCR yansıması çok oldu ve 1976'daki bu ilk makale 100'den fazla sitasyon aldı. BCR sonrası birden kendimi nörolojinin içinde buldum ve ürologlarla işbirliği yapmaya başladım. Merak ettiğim diğer bir konu ise insanda fleksör reflekslerdi.

İnsanda nosiseptif afferentleri inceledim ve kendime göre değişik bir metod geliştirdim. Posterior tibial siniri bilekten uyarıp, biceps femoris kısa başından iğne kaydı yaptım. JNNP'de yayınladık. Hızının nasıl hesaplanacağını, uyarım eşiklerini ve vibrasyon etkilerini hepsini yazdık. İnsanda ilk kez nosiseptif iletim hızının A delta grubu içinde olduğunu ve 10-25 m/sn civarında olduğunu gösterdik. Hala onu kullanıyorlar ve iletim konusunda yapanlar bunu refere ettiler. Askerde iken geceleri bütün EMG birikimlerimi biraraya getirerek bir EMG kitabı yazmaya başladım. Bana göre yabancı kitaplara benzemeyen, tamamen kendi düşünce ve tecrübelerini ve kendi uygulamalarını kitaba yansıttığım bu kitabı 1977'de yayınladım. 3000 basılacak denilmişti ancak bu okunmaz denildi ve baskı sayısı 1000 e indirildi, peki dedim. Daha sonra korsan olarak basıldı. Bu arada spinal kord çalışmalarına da devam ettik. 1970'lerin sonuna doğru segmental spinal yanıtın natürel üzerine çalıştık ve bu Levent Üçkardeşler'in tezi oldu. Spontan elektrosinogram üzerine incelememiz Yakup'un doçentlik tezi oldu ancak kabul edilmedi. Spontan elektrosinogramların jüri üyeleri tarafından eleştirisi ise insanlık ve bilim komedyası idi. Başka bir araştırma, interlimb refleksleri tez yaptık.

Spinal evokedlar üç makalelik koca bir dergiyi kaplayacak kadar 30 sayfalık makale oldu. Biz spontan elektrosinogram demiştik ama editör elektromyogram diyelim dedi ve o şekilde yayınlandı. Bu arada biz afferent ve efferent potansiyelleri global olarak gösterdik ama bunlar ne teyid edildi ne de tersi söylendi. Bu böyle kaldı. İleride insanlar bunun değerini gösterebilir. Hoffmann'ın refleksi de gösterildikten 32 yıl sonra kabul edildi. Ben moda çalışmalar yapmadım. Benim üçüncü prensibim budur. Hastalarımı gözlediğim orijinal şeylerle ilgili fikirlerimin ardından gittim. 1980'lere doğru refleks çalışmalarımda artış oldu. Nezihe'nin tezinde, insanda ayakta dururken bel kaslarının çalıştığını gösterdik. Belki işe yarayabileceğini söyledik. Mardsden yayınladı makaleyi çok beğenmişti. JNNR'de yayınlandı. 1980'lere geldik ve 12 Eylül geldi çatı. Bana yurt dışı yasağı konuldu. Bu sırada, Tokyoda spinal kord monitoring ile ilgili kongreye davet edildim. Yurd dışı yaşamı olduğu için rektöre mektup yazıldı ve Ege ordu komutanlığından izin alındı. 1981'de Tokyo da sonbaharda spinogram orda tam olarak tartışıldı. Spontan elektrosinogramı anlattım.

Japonya'dan döndükten iki ay sonra bir saat içinde terk etmek üzere üniversiteden atıldım. "sanki bir vatan haini gibi". Hem yurt dışı yasağı konulmuştu. Hem de ailem ve çocuklarım vardı ve tabiki yurt dışına çıkmazdım. Muayenehane açtım. Kısa süre sonra EMG cihazı aldım. Araştırma yapmaya karar verdim. Çalışma yapmak isteyen asistanlara uzmanlık tezleri vererek araştırmaya başladım. 1982'den itibaren, ilkönce eksik çalışmalar ve yazılmamış çalışmaları ele aldım. Bunun başında BCR ile pudental somatosensoryel uyarılmış potansiyelleri çalışmıştık daha önce. Bunu kaleme aldım ve empotanstaki değerlerini ele alan çalışma yaptım. Çok sitasyon aldı, hem BCR hem de pudental uyarılmış potansiyellerin pratik değerini gösteriyordu. 100 kadar empotanslı erkekte sınıflama yaptık. O sınıflama daha sonra teyid edildi ve 50'den fazla sitasyon aldı ve klasik kitaplara geçti.

Yeni çalışmalar için asistanlar gelmeye başladı. İki konuda çalıştım. Sempatik deri yanıtlarının empotanstaki yeri olabilir mi diye genital bölgedeki sempatik deri yanıtlarını ilk kaydeden benim. Genital bölge sempatik deri yanıtlarıyla ilgili bir metod geliştirdik. Tabiki diğer metodlarla korele ederek. Alkolik diabetik empotanslı olgularda inceledik. Gördükki, %50 olguda BCR'den daha fazla yararlı. Önemli sitasyonlar aldı, 20-25 kadar. Ayrıca insanda epidural bölgeden uyarım ile H refleksinin F yanıtının radiküler korelatlarını eşdeğerleri bir yöntemle çalıştık. Özellikle bunlardan kabul göreni uyarım ile elde edilen M yanıtlarının değeri idi. Bunlar olur iken eşim kaza geçirdi ve biraz çalışmalara ara verdim. Bazı ailesel problemlerle uğraşmaya başladım. Çeşitli kitaplarda review ve kitap bölümlerim yayınlandı. Eşim iyileşmeye başladı. 1989'da üniversiyete geri döndüm ancak üniversiteye dönmeden önce İsveçten Larsson 1987-1988'de doktora tez hocası olarak çalışmamı istedi. Konusu, nöroürolojide normal ve radikal prostetik hastalarda kortikal uyarılmış potansiyeller pelvik taban kaslarının afferent ve efferentlerinin incelenmesi idi. MEP'in pelvik taban kaslarında ilk kullanımıydı. 1985'de manyetik stimülasyon kullanılmaya başlanılmıştı. Anal sfinkterde ve BCR'de MEP'i ilk kullanan biziz ve bu çalışmam oldukça sitasyon aldı. Korteksi uyartarak anal sfinkterden ve BCR'den yanıtlar aldık. Uyarı şiddetini artırdığımızda BCR'de latans

değişmesi olmaz iken anal sfinkterde latans çok geç ve şiddeti arttıkça latansı giderek kısaldı. Bulgumuz bu idi. Bunu hala açıklamış değiliz. Efferent yolunda da pudental uyarım ile kortikal kayıtları inceledik. BCR'nin radikal prosteteoktemide en fazla etkilenen olduğunu gösterdik. Bu bir PhD tezi oldu. 1990'da üniversiteye döndüm. Niçin dönüyordum? Tabiki bilimsel araştırma yapmak ve bilimi yaymak için dönüyordum. Kürsü başkanı olmak aklımdan geçmiyordu. Başlangıçta iyi şeyler buldum. Daha büyük bir felaket başımıza geldi. Beni etkiledi ve birkaç yıl yayın yapamadık. Sonra yeni arkadaşlarla yeni yayınlar yapmaya başladık. Önce MEP'lere önem verdim. Gelir gelmez elektrik ve manyetik uyarı aldık. Kortikal elektrik uyarımı az yaptık. Örneğin; Manyetik alan uyarımı ile elektriksel uyarımı karşılaştıran çalışmamızda, Lumbosakral uyarımda elektriksel uyarımın daha iyi olduğunu gösterdik, epey sیتasyon aldı. Sonra bir şey dikkatimizi çekti. Kortikal uyarım yaparken soleusta MEP 80 adını verdiğimiz bir yanıt ile uğraştık. Geç yanıtlarla ilgilenmeye başlamıştık. Korteksin manyetik uyarımı ile ayak bileği DF'da soleus da kendi M yanıtından daha büyük bir yanıt vardı ki biz bunu denge ve postür ile ilişkilendirdik. Bu arada Juvenil Myoklonik Epilepsisi olan bir hastada motor ünitlerin çok genişlediğini gördüm. Diğerlerinde de var mı diye sistematik bir araştırmaya girdik. Subklinik önboynuz tutulumu olduğunu söyledik, apopitoza uğrayan küçük motor ünitler olduğunu söyledik. Ama lehte veya aleyhte herhangi bir eleştirilmedi.

Stroke ta kortikal uyarımı çalışmaya başladık. Strokla ben fazla ilgilenemedim, diğer arkadaşlar daha fazla ilgilendi. Manyetik stimölasyonun prognozu göstermediğini söyledik ama yanlış yapmışız. Çok detaylı incelememişiz nitekim negatif sیتasyon aldık.

Kortikal çalışmalar devam ediyordu. Bunlardan bir tanesinde sırt kaslarında MEP'ler ile spinal düzeyi saptamaya çalıştık.

Sonraları bizim için büyük bir problem olan oğlumuzun yutma sorunu vardı. Bu konuda delice okudum. Bu konunun bakir olduğuna karar verdim. Ve bu konuyu çalışmaya başladım. Bir ekip kurdum. Metod geliştirdim ve 1000'den fazla hastada yutmanın bütün detaylarını inceledik. Bu işe 1992'de başladık, 12 yıldır halen çalışıyoruz. İlk yayını 1995'de Muscle and Nerve çıktı ve çok ilgi gördü. Sonra bu konuda ardışık yayınlar gelmeye başladı. Brain'de basıldı ve bu bildiğim kadarıyla Brain'de yayınlanan Türkiye kaynaklı ikinci makaleydi. Bunun yanı sıra yutmayla ilgili yaklaşık 20 makale çıktı. Yutmanın orofaringeal dönemini inceledik. Etkili olabilecek 3 mekanizma var: kortikobulber mekanizma, bulbus ve civarında bulunan santral pattern jeneratör ve NTS ve NA'da dönen bir sistem, bu sisteme ait bir bozukluk olduğu takdirde disfaji olabiliyor. Bir üçüncüsü bu sistemden aşağıda olan periferik motor sistemdir. Ayrıca dördüncü olarak ekstrapiramidal sistem de bu mekanizmaya katılabilir. Yutmaları istemli ve spontan tetiklenmiş yutma olarak ikiye ayırdık. Her ikisinin yutma mekanizmalarının farklı olduğunu ve elektrofizyolojik özelliklerini gösterdik. Kortikobulber etki mekanizmasının bozulduğu stroke vb. durumlarda disfaji ortaya çıkıyor ve hızla düzeliyor. Keza ALS'de ise tabii kortikobulber mekanizmanın etkilenmesi söz konusu. Buna karşılık Wallenberg'de santral pattern jeneratörün bozulduğuna ilişkin literatüre bulgular verdik. Örneğin periferikde 5, 9, 10. siniri tutan her türlü lezyon disfajiye neden olabilmektedir. Bunları ve disfajiyi sınıfladık, insanda orofarangeal yutmanın nörofizyolojik mekanizmalarını açıkladık. Bunlara ait reviewler yaptık. Bu reviewlerden birisi Muscle and Nerve'de çıktı, diğerleri ise invited reviewlardı. Birisi Clinical Neurophysiology'de çıktı.

Soru: Kaç tane invated review yapmışsınızdır?

Toplam sanırım 9-10.

Soru: Bu dönemde polioyla ilgili yayınlarınızda oldu. Polio ile gözlem ve bulgularınız nelerdir?

Polio'ya hayat boyu bir ilgilim olmuştur. 1980'li yıllarda muayehane bana polio sekillileri geldiği zaman, nasıl oldu bilmiyorum, bir gün hastalarımın birisini üst ekstremiteden, erbden uyardığımda bacak kaslarında kasılma gördüm. Bacağına da bir iğne koyayım diye düşündüm, rektus femoris veya abduktörlere, bir baktım erbden uyarım ile alt ekstremitede kaslarında 80-90 msn'lik geç yanıt çıkıyordu. Sonra bir baktım diğer bazı vakalarda da böyle çıkıyor. Sonra bunu bilimsel olarak araştıralım dedik. Genç arkadaşlarla çalıştık. Birde baktık ki yukarıdan aşağıya böyle bir refleks ortaya çıkıyor. Bunun fizyolojik açıklamasını yaptık; Premotor ara nöronların inhibisyonu hipotezi. Bu teyit edildi mi red mi edilecek bilmiyorum. Bu da hipotez olarak kaldı.

Son olarak biz Yaprak, Nebil ve Tolga ile birlikte, santral ve periferik fasiyale merak saldı. Gördük ki fasial nükleus iki yanlı innerve olmakta bunu deneysel olarak zaten kanıtlamışlar. Santral fasial paralizinin neden düzeldiğini anlamaya çalıştık ve bununla ilgili mekanizmaları düşünmeye başladık. Perioral iki taraflı innerve oluyor. Bizce santral fasial olduğu zaman karşı taraf hemisferde plastisite yoluyla fasial düzeliyor.

Soru: O zaman santral fasialin düzelmesi plastisitenin de bir işareti olarak değerlendirilebilir mi?

Evet ama bu konu ile ilgili çalışmalar devam ediyor. Soru; Literatürde bu konu ile ilgili böyle bir yaklaşım var mı?

Yok. Çünkü fasial kaslar çok karışık ve çalışmak zor. Zor olduğu için çalışan az. Bu arada Burhanettin ile birlikte çok yeni ilginç kendine özgü bir çalışma yaptık. O da trigemino servikal refleksler. Trigemino servikal reflekslere nasıl ve niçin başladığımızı bilmiyorum ama menenks irritasyon mekanizmasını oldum olası merak ediyordum. İlginç bazı gözlemlerimiz oldu. Bunu çekiç ve elektrik ile yaptık. Gördük ki ense kaslarında özellikle, splenius kaptis kasında kayıtlama yaparak iki üç tür C1, C2, C3 diye 3 refleks alınmakta. Ağrısız uyarı verildiğinde C1 ve C2 kolay alınmakta, ağrılı uyarı vererseniz C3 çıkıyor ve diğerlerini inhibe ediyor. Böyle bir şey hiç yayınlanmamış. Böyle bir teori attık ama aleyhinde herhangi bir şey çıkmadı.

Soru: Kitaplarınızdan da bahsedermisiniz?

Üniversiteden atıldıktan sonra hakikaten insanın vakti fazla oluyor. Bende dinlenme klübüne gidip brıç ve futbol oynamak yerine kitap yazmayı tercih ettim. Kitabı da en çok sevdiğim konuda seçtim: Nörolojik fizyopatoloji kitabı yazdım. Sanırım bu kitap epey bir rağbet gördü. Bu değişik bir kitaptı. Klasik hastalıkları içermiyordu. Bu kitap beni 1-2 yıl uğraştırdı. Ayrıca küçük küçük kitaplar yazdım. İğne Elektromyografisi kitabını yazdım. Şimdide çok geniş 800 sayfalık bir EMG kitabı yazıyorum, bitmek üzere. Nöroloji ile ilgili 50-60 sayfalık kitap yazdım.

Sonuç olarak bu adam ne yapmıştır diye sorulursa; Bu adam insanda uyarılmış spinal potansiyeller üzerinde çalışmıştır. Kendine göre invaziv bir metod geliştirmiştir. Bu metodla segmental seviyedeki elektriksel değişimleri kayıtlamıştır ve bunların kurallarını koymaya çalışmıştır (CD potansiyelleri gibi.). Ve Dünyada ilk defa spinal traktusta iletici hızını ölçmüştür. Safenus sinirini metod olarak koymuştur.

İkinci temel, Nöroloji ve bulboavernöz refleksle ilgili çalışmalar yapmıştır. Yani nörolojik kökenli ürolojik problemleri açıklamada yardımcı olacak bir seri metod geliştirmiştir. Üçüncüsü ise yutma çalışmalarıdır.

Son yıllarda da plastisiteye merak sardım. Yeni yeni projelerim var ama şimdilik onlardan bahsetmeye gerek yok...

Soru: Bu sürecin bir parçası olarak etikle de uğraştınız. TÜBA tarafından sizin sorumluluğunuzda bu konu ile ilgili bir kitabın yayınlandığını biliyoruz.

Baştan beri etikle ilgilendim. Bu kitaptan öncede bu konularla ilgili makaleler yazmıştım. "Gift authorship" yani "hiçbir şey yapmadan yayına adın konulması" teriminin Türkiye'de sözünü ilk kez ben ettim. Paramedikal yazıları vardı.

Soru; Bilime önemli katkılardan birisinin de terminolojik katkı olduğunu söyleyebiliriz. Sizin de tıp terminolojisine önemli katkılarınız var. Bunlarla ilgili neler söyleyebilirsiniz?

Terminolojik katkı sağlamak gibi özel bir kaygım olmadı. Yalnız makale yazarken bir olay tanımlanmamış oluyor veya bir başkası kullanmamış oluyor. Bu sebeple bu ismi sen koymak zorunda kalıyorsun. Bunlardan birisi spinal EVOK potansiyellerdi. Ben elektrospinogram terimini kullandım. Şöyle bir uyaklama olsun diye elektromyogram, elektroensefalogram, elektrospinogram. Benim bu hoşuma gitti: Uyarılmış elektrospinogram. Bazıları mesela Fransızlar bunu tuttu ve

Ertekin'in kullandığı terimi tercih ediyoruz dediler. Traktus potansiyeli terimini kullandım. Segmental spinogramda CD, DR potansiyeli terimleri kullandım ama bu terimler tutulmadı. Potansiyellerin elde edildiği pozisyona göre üç ayrı şekilde anlatabilirdim. Burada terim yaratmak gibi özel bir çabam yoktu, sadece bu durumu ifade etmek için kullandığım terimlerdi. BCR'de özel bir terimim yok. Pudental uyanılmış SEP terimini ben mi yoksa bir başkası mı kullandı bundan emin değilim.

"Disfaji limiti" terimi bize ait ve bunu ben de sevdim.

Soleus MEP 80 terimini ilk ben kullandım. Sonra Dimitrijeviç ve Larsson da kullandı. Geç potansiyeller çok oluyor ama bunları ayırt etmek için bu terimi kullandım. Terimlerin gelişme süreci kendiliğinden oluyor. Başlangıçta böyle bir şey olabilir mi diyorsun hipotez çıkıyor, metodu buluyorsun ve çalışmanın ardından nomenklatör çıkıyor.

Soru; Bilimsel çalışma sürecinde nelere dikkat etmek gerek?

Şuna dikkat etmek gerekiyor. İyi okumak lazım. İyi okumazsan iyi yorum yapamazsın. Demekki çok iyi okumak ve çok iyi düşünmek lazım. Aslında bunlar çok zevkli şeyler. Zevk alarak bunları yapıyorsun. Yöntemi koyuyorsun, hastaları inceliyorsun, okuyorsun, Hala devam ediyorsam bu işten zevk aldığım için devam ediyorum. Bu zevki yakalayamaz isen bilim adamı olamazsın. Şöyle veya böyle yaptıklarım benim çok büyük değil ama bu yaptıklarım bana zevk veriyor gerisine ne derirse densin.

Soru; Yanlışlarınız veya bilimsel çatışmalarınız oldu mu?

Elbette yanlış yargılarım, hatalarım ve çatışmalarım oldu. Bir kısmını yayın safhasına gelmeden durdurdum. Ve yayınlamadım. Yayın safhasına geçmediyse bundan dolayı kendimi suçlamıyorum. Veriyi çöp sepetine attım ve buna acımadım. Emeklerimizin heba olduğu durumlar oldu. Mesela bir tanesi Zafer'le çalışmamız. Deri altına iğne koyduk. Vasküler mi deri potansiyeli mi? diye düşündük. Biz bunu vasküler yapılar diye düşünürken son yaptığımız veriler buna uymadı. Sonra bunları attım. Yanlış bir çalışmamız ve çöp sepetine attım. Spinal EVOK segmental olanlarda trifazik dalganın çoğunun primer afferentlerden olduğunu düşünüyordum ancak onların sinaptik potansiyeller olduğu gösterildi. Hepsinin primer afferent olmaması lazımdı.

İnmelerdeki MEP bulgularında yanlışlık. Dedikodulara kapıldık. Biz Strokda MEPin yeri olmadığını söyledik ama böyle değildi. Negatif sitasyon aldık. Erken ejekülasyonda normallerde elden ve genital bölgeden deri potansiyellerini kaydettik. Papaverin ile genital bölgedeki potansiyel azalıyor iken eldeki azalmıyor. Erken ejekülasyonda ise elde ve genital bölgede değişmiyor. Lokal bir ayarlaması var. Erken ejekülasyonda ise bu düzenleme bozuluyor. Buna karşı çıkanlar var. Destekleyenler var.

Büyük yanlışlarım yok ama yanılmak bilimin doğasında var. Yeterki namuslu çalışılsın.

Soru; Türkiyede bilim adamı olmanın zorlukları nelerdir?

Bilim adamının gerekleri ve zorlukları konusunda şunları söylemek başta önemli. Az bilinen, geleneği olmayan bir şeyi Türkiye'de kabul ettirmek çok zor. Yani böyle yolda yürürken takla atmaya şiar edinmiş bir kimseyi toplum kabul eder mi? Etmez. Şaka söylüyorum ama bir adam kravat takmayı sevmem der ve dairesine sürekli kravatsız giderse o da sorun yaratır. Dolayısıyla toplumlar insanların kendilerine benzemesini isterler. İşte sen onlara benzemiyorsan sorun olur. Türkiye'de bilimsellik geleneği yok. Yani insanlar rasyonel düşünceye alışık değiller. Yaratıcı düşünceye alışık değiller, yaratıcılık çok az, belki sanatta biraz var.

Ama böyle olmadıkları için böyle düşünen insanlara karşıda zaten bir alerjileri var tuhaf bir tutumları oluyor. Dolayısıyla en başta sıfırın altında başlıyorsun. İkincisi eğer araştırma için eline alet almak istiyorsan bunu kabullendirmek de çok zor. Onun için Türkiye'de bilim adamı olmak istiyorum diyorsanız elinizdeki aletlerin kıymetini bileceksiniz onun çapı neyse onun kadar çalışma yapacaksınız. Ama uluslararası çalışma yapılabilir çünkü kafanızdaki düşünceye kimse hükmedemez. Alet sizin aracınız olur. Maksat araştırma yapmak değil mi? bununla tatmin olmak değil mi? İlla dünyanın en büyük araştırmasını yapmak senin görevin değil. Sen bir tuğla koyacaksın. Günün birinde bir adam çıkacak bir sürü tuğlalık iş yapacak. Fizikte kaç tane Einstein var, fizikte bir sürü insan var ama bir tane Einstein var. Biz tuğla taşıyan insanlar olarak görmeliyiz kendimizi. Yani bilimi seviyorsanız meslek ediniyorsunuz öyle büyük ideallerin olmayacak sadece bu yaşamı hoşlanacağın bir yaşam haline getirmeye çalışacaksınız ama bunun çok zor olacağını kabulleniyorum, biliyorum. Bu konuda çok sıkıntı çektim. Ben en azından üniversiteden atılmamın en önemli sebeplerinden birisi de budur diye düşünüyorum. Belirli bir yere geldikten sonra işler kolaylaşıyor aslında. Fakat bilim adamlığından ödün vermemek lazım. Ödün verdiğinde başta yaratıcılık olmak üzere bir çok şey gidiyor. Ödün vermek demek bir şeye bağlı olman demek, bağlı olduğun zaman orijinal düşünme alışkanlığın azalıyor. Hiçbir kimseye, hiçbir şeye, fikre bağlı olmadan bir şeyler yaratabilmelisin. Ama ben şuna bağlıyım, dekanlığa bağlıyım, rektörlüğe bağlıyım, TÜBİTAK'ın bilmem nesine bağlıyım olmaz. İsmarlama çalışma yapan insanlara şaşıyorum ve anlamıyorum. Firmalar sen bu konuyu araştır diyorlar. İsmarlama çalışma olmaz. Ben kendi kafamda bir hakikat bulmalıyım, bir şey ortaya koymalıyım ve ardından koşmalıyım ki bir şeye benzesin. Bana kimse ismarlama bilimsel araştırma yaptıramaz. Bu bilimsel araştırma olmaz başka bir şey olur. Mesela müteahhitlik gibi bir şey olur. Bilim adamı her bakımdan bağımsız olmalı, fikir ve menfaat yönünden de bağımsız olmalıdır.

Sayın Hocam söylediklerinizin bilim adamlarımıza, genç bilim adamlarına yol gösterici olduğuna inanıyor ve size çok teşekkür ediyoruz.

* *Söyleşi Doç. Dr. Hilmi UYSAL tarafından yapılmıştır.*

Cumhuriyet Ertekin Nörofizyoloji Sempozyumu, 6-7 Kasım 2004, İzmir

Prof. Dr. Erhan OĞUL ile söyleşi *

5 Şubat 1938 de Merzifon'da doğdu. İlk ve Orta okulu Merzifon'da, Lise'yi Samsun 19 Mayıs Lisesi'nde okudu, 1 Kasım 1956 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girerek, 14.Nisan. 1962 tarihinde 5,5 yılda Tıp Fakültesinden mezun olmuştur.

Mezuniyetini takiben Cerrahpaşa Nöroloji kliniğinde 20.6.1962 tarihinde asistanlığa başladı, 1 yıl orada çalıştıktan sonra Çapa Nöroloji Kliniğinin kuruluşunda, kurucu Profesör olarak görevlendirilen Prof.Dr.Kenan Tükel tarafından asistan olarak seçildi, Doç.Dr.Edip Aktin ve Uzman Dr. Aynur Baslo ile birlikte, Haziran 1963 den itibaren Çapa Nöroloji Kliniği kurucu heyeti içinde yer aldı ve asistanlık eğitimine orada devam etti. 1964'de Gülser hanım ile evlendi. 31.7.1966 de uzmanlık sınavını vererek Nöro-Psikiyatri Uzmanı oldu ve 1.9.1966 ile 31.8.1968 tarihleri arasında Gelibolu Kolordu Hastanesi Asabiye Uzmanı olarak askerlik görevini tamamladı.

Askerlik görevini takiben Çapa Nöroloji kliniğine dönmüş ve Uzman asistan olarak göreve devam etmiş, Mayıs 1969-Haziran 1970 tarihleri arasında kazandığı Norad bursu ile 1 yıl Oslo Üniversitesi Tıp Fakültesinde, Haziran 1970-Haziran 1971 tarihleri arasında 1 yıl da British Council bursu ile Londra Üniversitesi Nörolojik Bilimler Enstitüsünde Klinik Nöroloji ve Nöropatoloji çalışmıştır. İki yıllık yurt dışı çalışmalarından sonra Çapa Nöroloji kliniğinde uzman olarak çalışmalarına devam etmiş ve Ekim 1972 de Doçent olmuştur.

1973 yılında İstanbul Üniversitesine bağlı olarak kurulmakta olan Bursa Tıp Fakültesine gönüllü olarak başvurmuş ve İÜ senatosu tarafından seçilerek Eylül 1973 de Bursa Tıp Fakültesi'nin 7 kişilik kurucu yönetim kurulu içinde yer almıştır. Daha sonraki yıllarda Uludağ Üniversitesi kurulduktan sonra; 1978-1981 yılları arasında Uludağ Üniversitesi senatörlüğü

1992-1999 yılları arasında Uludağ Üniversitesi Rektör yardımcılığı,

1992-2000 yılları arasında Üniversiteler Arası Kurul üyeliği,

1974-1975, 1978-1980 ve 1992-2005 tarihleri arasında Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Ana Bilim Dalı Başkanlığı görevlerini yapmıştır.

150 nin üstünde yerli ve yabancı yayın, 200 ün üstünde yerli ve yabancı bildirisi vardır.

4 Kitap Editörlüğü, 1 özel sayı(dergi) editörlüğü ile çeşitli kitaplarda bölüm yazarlığı yapmıştır.

Şubat 2005'de Uludağ Üniversitesi Nöroloji ABD'dan emekli olan hocamızın Güldal ve Zeynep isminde iki kızı, Ege isminde bir torunu var ve halen Bursa'da yaşamaktadır.

-Size göre hayat nedir ?

Bana göre hayat, tüm canlılara bağışlanmış başı ve sonu olan, bir nevi kredi kartı gibi(limitli) bir şey. Mevcut şartlar içinde onu kullanmak , kullanamamak veya kötü kullanmak söz konusu olabilir. Düşünce, muhakeme ve irade sahibi olan, canlıların en gelişmiş insan, bu yetenekleri ile bu kredi'yi en iyi şekilde kullanabilme şansına sahiptir. Hayat nefes almaktır. Hayat sevmektir. Hayat sevimlidir.

-Mutluluğu nasıl tanımlarsınız?

Tanımlayamam, çünkü elle tutulmaz, gözle görülmez, ancak hissedilir. Mutluluk uçucu, kaçıcı bir şeydir. Mutluluk anlık bir şeydir. Mutlu olduğumuz anlar, mutsuz olduğumuz anlardan fazla ise genelde mutlu insan sayılırız. Mutluluk emek ister, gayret ister. Sahip olduklarımızın değerini idrak etmek gerekir. Yerine göre bir fizyolojik ihtiyacın giderilmesi en büyük mutluluk sebebi olabilir. Herhangi bir beden fonksiyonumuzda bozukluk olduğu zaman onun ne büyük bir mutluluk sebebi olduğunu anlarız.

-Sevgi sözcüğü size ne düşündürür ?

Sevgi canlılar arasında iletişimin en güçlü duygulanım şeklidir. Tüm canlılar sevgiye muhtaçtır. En güçlü sevgi anne-evlat ve baba-evlat sevgisidir. Sevgiliye duyulan sevgi, insan sevgisi, doğa sevgisi, hayvan sevgisi, yaratıcı güce sevgi-saygı ve nihayet insanın kendini sevmesi diğer sevgi çeşitleridir. En kuvvetli motivasyon kaynağı sevgidir. Zorla başaramayan birçok şeyin sevgi ile üstesinden gelinebilir. Sevginin karşıtı olan sevgisizlik (nefret)ise, kötü yönelimlere, mutsuzluğa ve bu mutsuzluğu çevreye yaymaya sebep olur.

-Niçin Nöroloji Uzmanlık dalını seçtiniz?

Bu soru bana çok sorulmuştur, ben de kendime sormuşumdur. Tıp eğitimim boyunca hep cerrah olacağımı düşünmüşümdür. Bu sebeple cerrahi stajında ve yaz tatillerinde yardımcı asistan gibi nöbetlere kalıp ameliyatlara girerdim. Bu küçük deneyimlerimle gördüm ki cerrahi çok geniş bir alan. Zira o zamanlar, beyin cerrahisi, kalp cerrahisi vs. gibi alt dallar henüz gelişmemişti. Sondan bir önceki stajım Nöroloji idi. Metodolojisi, anatomo-klinik korelasyonu çok matematiksel geldi bana ve çok hoşuma gitti. Bilinmeyen yanı, araştırılacak konuları çoktu. Akademik anlamda geleceği olan bir daldı. Bu yüzden cerrahiden vazgeçip Nörolog olmaya karar verdim.

-Sizin aldığınız Nöroloji eğitimi ile bugünü kıyaslarsanız ne gibi farklılıklar var?

Ben 1962 yılı Haziran ayında Nöroloji asistanlığına başladım. O günün Nöroloji disiplini Klinik Nöroloji'ye dayanıyordu. Batı ülkelerinde klinik bulgular ile post-mortem otopsi bulguları kıyaslanarak sebep-sonuç ilişkisi ile bilimsel bir yorum yapılabilirdi. Ancak ülkemizde otopsi olanağının son derece sınırlı olmasından dolayı böyle bir yorum yapmak mümkün değildi. Tetkik olarak BOS incelemesi, direkt radyolojik incelemeler, EEG, Pnömo-ensefalografi , ventrikülo-grafi ve perkütan anjiyografi yapıldı. Nöroşürji henüz bağımsız bir birim değildi. Nöroloji ile beraber yürütülürdü. Ameliyat sonuçları bugüne göre çok daha az başarılı idi. Doğru tanı koyma olanakları, nöroanestezi,beyin ödemi ile mücadele, mikroşürji vs gibi teknikler henüz hiç yoktu.Bunlar ameliyatlara olumsuz yönde etkiliyordu. BT, MR, MRA, DSA gibi inceleme yöntemleri Nöroloji'de gerçekten büyük bir çığır açmıştır. Post-mortem olarak gördüğünüz dokuları Nöro-görüntüleme yöntemleri ile görerek tanı koyma ve tedaviyi buna göre yönlendirme olanakları doğmuş, bunun yanında temel bilimler'in de katılımı ile Nöroloji artık 9-10 alt disiplinin bir araya gelmesiyle Nörolojik Bilimler topluluğu haline gelmiştir. Bizim asistanlığımızda klinik bulgu ve belirtilerle hayalimizde canlandırmaya çalıştığımız lezyon lokalizasyonları, bugün BT ve MR ile hayale meydan bırakmayacak biçimde ortaya konabiliyor.

-Nöroloji pratiğinize ait bir anınızı anlatırmısınız?

Tabii insan 42 sene bir meslekle uğraşırsa anlatacak pek çok şeyi olur. Bir tanesini anlatayım. Asistanlığımın ilk yılı idi. Bir hastam eks oldu. Çok ilginç ve problemli bir vaka idi. O günkü olanaklarla tanı koyamamıştık. Genç ve deneyimsiz olmanın verdiği heyecanla ben hastaya otopsi yapmak işgüzarlığını gösterdim. Sadece beyni alıp kapattık, fark etmezler diye düşündük. Birkaç saat sonra kliniğin etrafı kalabalıklaşmaya başladı. Kıdemli asistanlar ve hocalar olayın ciddiyetini anlamışlar beni gizli bir yerlere sakladılar. Tabancalı, bıçaklı hasta sahipleri kapıları tutmuşlar, o gece klinikten çıkamadım. Bu benim için çok önemli bir deneyim oldu.

-Siz uzun yıllar İstanbul'da yaşamışsınız, Bursa'ya Uludağ Üniversitesi'ne gelişiniz nasıl oldu?

Bu soru da bana birçok kez sorulmuştur. 1970 li yılların başında Türkiye'de yeni Üniversite'lerin kurulması düşüncesi yoğunlaştı. Büyük ve eski Üniversitelerden, akademik yaşamı seven genç öğretim üyeleri'nin yeni kurulacak Üniversitelere gönderilmesi öngörülüyordu. Öncelikle isteğe bağlı olarak kadrolar ilan edildi. Gençlik enerjisini yeni kurulacak Üniversitelerde değerlendirmek isteyen arkadaşlar bu kadrolar başvurdu. Ben de bu arada Bursa Tıp Fakültesi'ne başvurdum. Başvurular değerlendirildi ve ben seçildim ve geldim. Bugün geriye dönüp baktığımda bu kararımın isabetli olduğunu düşünüyorum. Çünkü bugünkü haliyle çok büyük bir eğitim kurumu özelliği taşıyan Uludağ Üniversitesi'nin kurucuları arasında olmaktan çok büyük kıvanç duyuyorum.

-Herkesin hayalinde bir meslek vardır. Siz hayalinizdeki mesleğe ulaştınız mı ?

Ben çocukluğumda hep doktorculuk oynardım. Okul çağına geldiğim zaman okul içi kol çalışmalarında hep sağlık kolunda görev alırdım, ecza dolabının anahtarı bende olurdu. Bir yaralanan oldu mu bana haber verirler ,dolabı açar pansuman vs. yapardım. Sonra liseyi bitirince arkadaşlar meslek seçme telaşında iken, bende hiç öyle bir şey olmadı. Hedef kesin Tıp fakültesi idi. O zaman iki Tıp Fakültesi vardı. İstanbul ve Ankara Tıp Fakülteleri. İkisinin de sınavına girdim. İkisini de kazandım. İstanbul'u tercih ettim. Başka hiçbir mesleği düşünmedim, hala da düşünmüyorum. Mesleğimi 42,5 senedir çok severek yaptım. Akademisyen olmak ise mutlak istediğim bir şeydi. O da oldu. Doya doya mesleğimi yaşıyorum. Çok mutluyum.

-Nöroloji eğitimine yeni başlayanlara önerileriniz neler?

Bugün Nöroloji yapmak çok zevkli bir şey. Beynin en gizemli noktalarına ulaşabiliyorsunuz. Başkaları için çok ilginç ve bilinmeyen şeyleri siz biliyorsunuz. Artık Nöroloji sadece Klinik Nöroloji olmaktan çıktı. Tüm Nörolojik Bilimlere hakim olmak gerekiyor. Bunun için çok iyi anatomi, fizyoloji ve patoloji bilmek gerekiyor. Bunların üzerine klinik bilgiler monte edilirse hastalıkların fizyopatolojik mekanizmalarını kavramak kolay oluyor. Nöro-immünoloji ve moleküler biyoloji, nöro-genetik geleceğin Nörologları için mutlaka bilinmesi zorunlu konular. Birde eğitim aşamasındaki genç arkadaşlar için, anamnez ve klinik muayene bulguları sonunda ,görüntüleme yöntemlerine hemen başvurmadan önce, lezyon lokalizasyonu ve natürü hakkında muhakeme yaparak buna göre görüntüleme ve tetkik şemasını düzenlemeyi eğitim açısından çok önemli buluyorum.

-Sizi tanıyan herkes tarafından çok sevilirsiniz. Size duyulan bu sevgi ve saygının nedeni sizce ne olabilir?

Bu mutluluk verici değerlendirmenize çok teşekkür ederim. Ancak bu soruyu bana değil, beni sevenlere sormak gerekir. Benim söyleyebileceğim tek şey, her konuda çok pozitif düşünen ve kendine yaşam motifi olarak sevgi'yi seçmiş bir insan olmam olabilir.

-Nöroloji'nin 50 yıllık yakın tarihini yaşamış bir insan olarak, bir sonraki 50 yıl için neler düşünüyorsunuz?

Geriye doğru baktığımız zaman gerçekten son 50 yılda bilimde en önemli gelişmelerin Tıp Biliminde ve Tıbbın kendi içinde de Nörolojik Bilimler alanında olduğu yadsınmaz. Tabii ki burada Fizik, Kimya ve Biyoloji gibi temel bilimlerin bu gelişmelerdeki rolü çok büyük olmuştur. Nöro-görüntüleme yöntemleri, moleküler biyoloji, immünoloji bu temel bilimlerin Tıbbı katkısı sayesinde bu noktaya gelebilmiştir. Önümüzdeki birkaç yıl içinde Genom projesi'nin uygulamaya başlamasından sonra, hastalıklara yatkınlık bakımından herkesin genetik kimliği ortaya konabilecek. Bu pratik hekimlik uygulamasında yepyeni bir çığır açacak. Gen tedavisi, nöral greft çalışmaları ve kök hücre transferleri gelecek birkaç on yıl içerisinde yaygın şekilde kullanıma girecek. Santral Sinir Sisteminin rejenerasyon kapasitesi'nin ortaya konması, geçtiğimiz yüzyılda Nörolojik hastalıkların tedavisi konusundaki kötümser düşünceye yeni boyutlar kazandırmıştır.

-Emekli olma fikri sizin için nasıl bir anlam içeriyor? Bundan sonra günlerinizi nasıl geçirmeyi planlıyorsunuz?

Emekliliğin de yaşamın bir parçası olduğunu düşünüyorum. Yıllardır yapamadığınız ve yapmayı arzu ettiğiniz şeyleri gönlünüzce yapma fırsatı. Okumak, yazmak, görmediğiniz yerleri gezmek, yeni şeyleri, yeni yerleri keşfetmek iyi bir programlama ile gerçekleştirilebilir diye düşünüyorum. En önemlisi de fazla vakit ayıramadığım torunumla daha fazla arkadaşlık yapmak imkanım olabilecek.

-Bundan sonraki yaşamınıza nerede devam etmeyi planlıyorsunuz?

Bursa , İstanbul ve Ayvalık üçgeni içinde mevsim ve yaşam koşullarına göre, sağ ve sağlıklı olduğumuz sürece dolaşacağız herhalde.

* Söyleşi Uzm. Dr. Sevdâ ERER tarafından yapılmıştır.

Prof. Dr. Okay Sarıbaş Hocamıza,
ARALIK 2004 TND

Ankara Aylık Nöroloji Toplantısında emekliliği nedeniyle

Doç. Dr. Şerefür Öztürk tarafından bir çiçek sunuldu.

X. TTB TIPTA UZMANLIK EĞİTİMİ KURULTAYI

X. Tıpta Uzmanlık Kurultayı 27-28 Kasım 2004'de İstanbul'da gerçekleştirildi. Derneğimizin de poster ve sözlü sunumla temsil edildiği bu toplantıda Uzmanlık Dernekleri, TTB-UDKK yetkilileri ve Sağlık Bakanlığı yetkilileri uzmanlık eğitimindeki güncel sorunlar ve çözümleri için görüş alışverişisi imkanı buldular.

Sağlıkta dönüşüm politikaları ve sağlık insan gücü planlaması, performans uygulaması gibi temel sağlık politikaları ile ilgili konular tartışılmakla birlikte program ağırlıklı olarak uzmanlık eğitimi üzerine yoğunlaşmıştı.

Kurultayın ağırlık verdiği konulardan biri de sürekli tıp eğitiminde özellikle endüstri destekli aktivitelerde etik kurallara uyulmasıydı. Bilindiği gibi uzmanlık tüzüğü ile ilgili çalışmalar devam etmekte. Bakanlıkça en son hazırlanan tüzük önerisi Sağlık Bakanlığı eski sağlık eğitimi genel müdür yardımcısı Doç. Dr. Derya Balbay tarafından sunuldu. Yan dallarla ilgili ek çizelgede çocuk nörolojisinin daha önce verdiğimiz UEMS raporları ile uyumlu olarak nöroloji yan dalı olarak yer aldığı açıklandı. Bu oturumda ayrıca sağlık bakanlığının yan dallar yerine planladığı Uzmanlık Sonrası İleri Eğitim Programı (USİEP) için tüzük kabulü sonrası yönetmelik düzenleneceği ve Uzmanlık alanlarının istedikleri alanlarda USİEP programlarını açabilecekleri belirtildi. Ayrıca uzmanlık eğitim süreleri, bitirme sınavları gibi konularda görüş belirtildi. Yan dallar ayrıca bir oturum konusunu oluşturdu ve Avrupa örnekleri vurgulandı.

Dünyada uzmanlık eğitim sistemlerinin gözden geçirildiği oturumlarda UEMS' de sürekli tıp eğitimi anlatıldı. Halen asosiye üye konumunda olan Türkiye'nin, AB sürecinde tam üyeliği gerçekleşebilecek ancak, şimdiden UEMS toplantı ve kararları izlenmekte. Bu doğrultuda Sürekli Profesyonel Gelişim (CPD) aktivitelerinin gerekliliği vurgulandı.

Tıpta öğrenme ve öğretme etkinliklerinin bütün dünyada tekrar gözden geçirildiği günümüzde, bu konuya Kurultay Programında da yer verilmişti. Derneklerin ve Yeterlilik Kurullarının deneyimlerinin paylaşılmasını hedefleyen oturumda posterler sunuldu ve diğer dernek aktiviteleri paylaşıldı.

Türk Nöroloji Derneği olarak katıldığımız bu kurultayda derneğimizin UDKK - ve Avrupa Yeterlilik kurullarına paralel bir çalışma içinde olduğunu gözledik. Hedeflerimizi gerçekleştirmede nöroloji camiasından gördüğümüz desteğe teşekkür ediyor, nöroloji uzmanlık eğitiminde daha da ileri düzeye ulaşmayı diliyoruz.

Doç. Dr. Şerefur Öztürk

Türk Nöroloji Derneği Genel Sekreteri

HABERLER

Sayın Üyemiz,

Derneğimiz bilimsel araştırma teknikleri ve doğru bilgiye ulaşma yolunda çeşitli uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmaktadır. Ekte Cochrane (THE COCHRANE NEUROLOGICAL NETWORK) tarafından düzenlenen eğitim serilerinden olan "Teaching Evidence-Based Neurology in Europe-Cochrane Systematic Reviews in Practice" aktivitelerine derneğimiz üyeleri de davet edilmiştir. Belirlenen özelliklere uygun olanlar için kayıt, ulaşım ve konaklama bedeli Avrupa Komisyonu tarafından ödenecektir. Başvuru formları ve daha ayrıntılı bilgi verilen adreslerden edinilebilir. Ödül için başvurular CV ile birlikte en son 30 Mart 2005 olarak belirlenmiştir. İlgilenen üyelerimize önemle duyururuz.

Saygılarımızla,

Türk Nöroloji Derneği

Yönetim Kurulu

Web : cochraneneuronet.org

E-mail : cochrane.neuronet@unimi.it

Değerli Üyelerimiz,

Türk Nöroloji Derneği Bilimsel Çalışma Gruplarına "Nöromusküler Hastalıklar Çalışma Grubu" da eklenmiştir. Grubun Kurucu üyeleri aşağıda yer almaktadır. Grup moderatörlüğüne Prof. Dr. Feza Deymeer getirilmiştir. Gruba katılmak isteyenler "Bilimsel Çalışma Grubu Çalışma Kriterleri"ne uygun olarak Grup Moderatörlüğüne başvurabilir ve gruba katılabilirler.

Saygılarımızla,

Türk Nöroloji Derneği

Yönetim Kurulu

Nöromusküler Hastalıklar Çalışma Grubu : Feza Deymeer - Hatice Karasoy - Tülin Tanrıdağ - Piraye Serdaroğlu - Ersin Tan - Yeşim Parman - Sevim Erdem - Filiz Koç - Mehmet Ali Akalın

Değerli Üyemiz,

Nöroloji uzmanlık eğitim süreci ve sonrasında "Sürekli Tıp Eğitimi" dünyada olduğu gibi ülkemizde de giderek daha fazla önem kazanmaktadır. STE etkinliklerinin TTB tarafından kredilendirilmesi ile bu aktivitelerin kişi ve kurumlar için ölçülebilmesi, gerek resertifikasyon alanlarında gerekse akademik yükseltmelerde kullanılabilecek bu kredilerin alanımızdaki bilimsel etkinlikleri değerlendirmede bir kriter olması mümkün olabilecektir. Düzenlediğiniz veya katıldığınız bu etkinliklere (lokal, kurumsal, bölgesel) uygun STE - Kredilendirmesi derneğimiz aracılığı ile gerçekleştirilebilir. Bu etkinliklerin programının en az bir ay önce dernek sekreterliğimize gönderilmesi ile TTB formları sağlanabilecektir.

Saygılarımızla,

The WFN & TNS CME meeting on Neuro-Ophtalmology (based on the Continuum Issue on Neuro-Ophtalmology, October 2003), took place on Friday, December 3, 2004, at the Meeting Hall, Administration Building of Istanbul University, Cerrahpasa School of Medicine, as scheduled. There were 28 participants, including eight participants from four different cities,

HABERLER

Mezuniyet Sonrası Epilepsi Interaktif Eğitimi SPIKE Çalışma Grubu SPIKE Çalışma Grubu Üyeleri

Prof. Dr. Ayşen Gökyiğit	Prof. Dr. Hacer Bozdemir
Prof. Dr. Barış Baklan	Prof. Dr. İbrahim Bora
Doç. Dr. Betül Baykan	Doç. Dr. Nalan Ertaş
Doç. Dr. Berrin Aktekin	Doç. Dr. Naz Yeni
Prof. Dr. Canan Aykut Bingöl	Prof. Dr. Serap Saygı
Doç. Dr. Dilek Ataklı	Doç. Dr. Sibel Velioglu
Prof. Dr. Erhan Bilir	Doç. Dr. Temel Tombul
Prof. Dr. Fehim Arman	

Türk Nöroloji Derneği Beyin Damar Hastalıkları Çalışma Grubu Toplantıları :

2005 İstanbul Toplantıları :

1. Vasküler risk faktörlerine yeni yaklaşımlar- Metabolik sendrom ve inme
Yönetici: Yrd. Doç. Dr. Yakup Krespi 9 Şubat 2005
2. İntrakranyal anevrizmalara yaklaşım
Yönetici: Prof. Dr. Necmettin Pamir 6 Nisan 2005
3. Antifosfolipid Antikorları
Yönetici: Prof. Dr. Sara Bahar 1 Haziran 2005

Toplantı yeri: Hyatt Regency Oteli Toplantı saati: 18.00-20.00

2005 Kurslar :

1. Temel inme asistan eğitimi 8-9 Ocak 2005
2. Temel inme hemşire eğitimi 2-3 Nisan 2005
3. Akut inmede yoğun destek tedavi uygulamaları
41. Ulusal Nöroloji Kongresi içinde
4. Continuum toplantısı 5 Mart 2005 Samsun

Turkish Journal of Neurological Sciences dergisine
<http://www.med.ege.edu.tr/~norolbil/menu.html>
Web adresinden bedava ulaşabilirsiniz

Yararlı web siteleri:

<http://www.freebooks4doctors.com>
<http://www.freemedicaljournals.com>
<http://www.emedicine.com/neuro/index.shtml> Nörolojik hastalıkların kapsamlı olarak ele alındığı bir site
<http://www.itfnoroloji.org> Kapsamlı Türkçe Nöroloji kitabı
<http://www.neuropat.dote.hu/neurology.htm> Nörolojik muayene, Nöroanatomi ve Nörolojik hastalıklar ile ilgili linklerin olduğu bir site
<http://www.docguide.com> <http://www.neuroguide.com>
<http://www.aan.com/professionals/practice/guideline/index.cfm> Amerikan Akademi Nöroloji'nin kılavuzları
<http://www.strokecenter.org/prof/guidelines.htm> Strok ile ilgili kılavuzlar
<http://www.bayareapainmedical.com/wnerveanim.html> Animasyonlu görüntülerin yer aldığı bir site
<http://anatomy.yonsei.ac.kr/neuro/PPT.htm> Nöroanatomi slaytlarına ulaşılabilen bir site

Kongreler

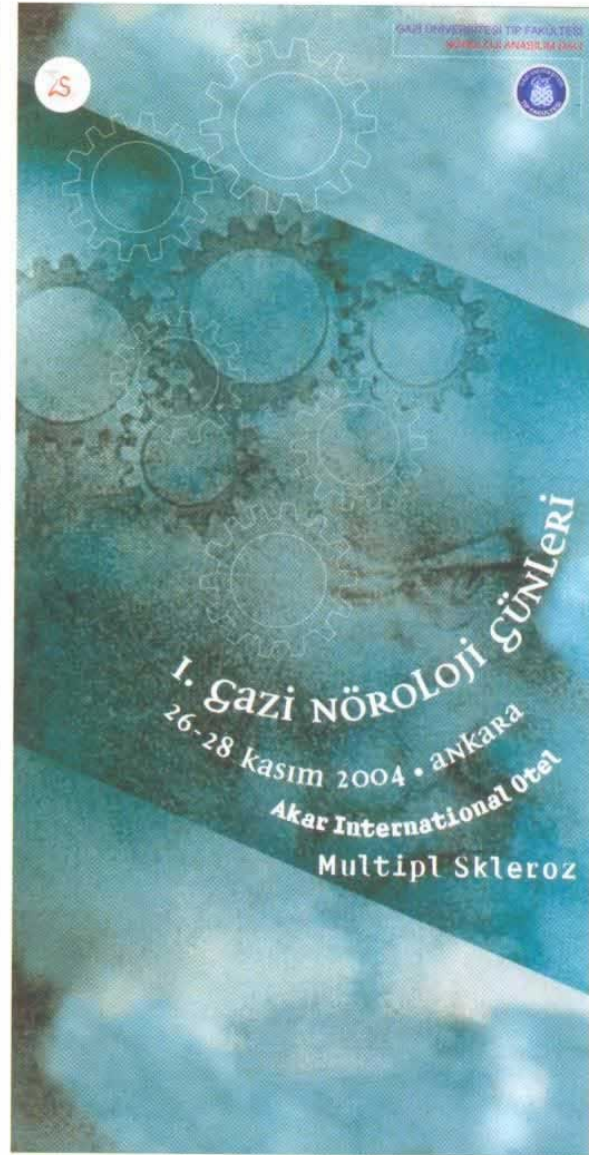
<http://www.ph-hb2005.org/>
<http://www.basagrisikisokulu.org/>
<http://sinirbilim.mersin.edu.tr/>

Birinci Nörolojik Yoğun Bakım Sempozyumu
<http://www.nybsem2005.com/>

"Klinik Nörofizyoloji ve EEG-EMG Kongresi" ve "Ulusal Epilepsi Günleri"
<http://www.norofizyoloji-epilepsi.org/>

Türk Nöroloji Derneği'nin web sitesini unutmayınız

[Http://www.noroloji.org.tr](http://www.noroloji.org.tr)

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı 26-28 Kasım 2004 tarihlerinde Ankara'da, 25. kuruluş yılı için düzenlenen bilimsel etkinlikler çerçevesinde " 1. Gazi Nöroloji Günleri"ni Multipl Skleroz ile başlatmıştır.

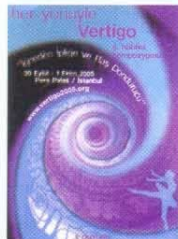
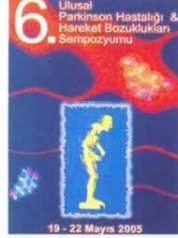
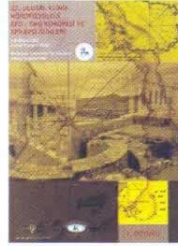
2 gün süren sempozyum süresince multipl skleroz; patogenezi, klinik, bulguları, tanısı, ayırıcı tanısı ve tedavi yönleriyle derinlemesine tartışılmış, katılımcılar tarafından oldukça yararlı bulunmuş ve etkinliğin devamı önerilmiştir.

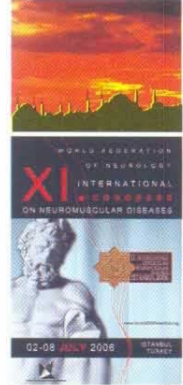
ULUSAL KONGRELER

- I. III. BAŞAĞRISI KIŞ OKULU
24-26 ŞUBAT 2005,
SAMARA HOTEL, BODRUM
<http://www.basagrisikisokulu.org>
- II. II. NÖROPATİK AĞRI SEMPOZYUMU
11-13 MART 2005,
The Marmara Hotel, İSTANBUL
<http://www.noropatikagri.org>
- III. IV. KLİNİK NÖROİMMÜNOLOJİ SEMPOZYUMU
17-20 Mart 2005
Grand Yazıcı Otel / Bursa Uludağ
<http://www.noroimmunoloji2005.org>
- IV. I. Nörolojik Yoğun Bakım Sempozyumu
22-25 Nisan, 2005 Crowne Plaza / İzmir
<http://www.nybsem2005.com>
Email: nybsem2005@globalturizm.com.tr
- V. 22. Ulusal Klinik Nörofizyoloji EEG-EMG Kongresi ve Epilepsi Günleri
4 - 8 Mayıs 2005
Crown Plaza / İzmir
<http://www.norofizyoloji-epilepsi.org>
- VI. 6. Ulusal Parkinson Hastalığı & Hareket Bozuklukları Sempozyumu
19 - 22 Mayıs 2005
Sheraton Çeşme Otel, İzmir
<http://www.ph-hb2005.org>
- VII. II. Ulusal Kognitif Nöroloji Sempozyumu
25 - 29 Mayıs 2005, Marmaris
Divan Mares Hotel
e-mail: oguztanridag@superonline.com
- VIII. 6. Nöbiva Sempozyumu Her yönüyle Vertigo
30 Eylül - 1 Ekim 2005
Pera Palas / İstanbul
<http://www.vertigo2005.org>
- IX. I. Ulusal 'Cerebral Palsy' ve Gelişimsel Bozukluklar Kongresi
17-19 Kasım 2005
The Marmara Otel / İstanbul
<http://www.tscv.org.tr/>
- X. 41. Ulusal Nöroloji Kongresi
5-11 Aralık 2005,
Hilton Hotel, İSTANBUL
<http://www.norokongre2005.org/>

Türkiyede Yapılacak Uluslararası Nöroloji Kongreleri

- I. 21. International Conference of Alzheimer's Disease International
28 Eylül - 1 Ekim, 2005 - İstanbul, Turkey
<http://www.adi2005.org>
- II. Regional Symposium on Alzheimer's Disease in The Middle East.
1-2 Ekim, 2005 İstanbul
<http://www.worldeventsforum.com/alz.html>
Email: muratemre@superonline.com
- III. XI. International Congress on Neuromuscular Diseases
2-8 Haziran, 2006 - İstanbul, Turkey
<http://www.icnmd2006istanbul.org>

ULUSLARARASI KONGRELER

- I. AAN (American Academy of Neurology)
57. Kongre: Miami Beach, FL. 9-16 Nisan, 2005
58. Kongre: San Diego, CA. 1-8 Nisan, 2006
www.aan.com
- II. European Congress of Clinical Neurophysiology
12. Kongre: Stockholm, Sweden 9-11 Mayıs, 2005
e-mail: secretary@ec-icfn.org / weed@ipe.nl
- III. 14th European Stroke Conference
Bologna, Italy 25-28 Mayıs, 2005
<http://www.eurostroke.com/>
- IV. ENS (European Neurological Society)
16. Kongre: Viyana, Avusturya, 18-22 Haziran, 2005
- V. 7th Meeting of the European Neuro-Ophthalmological Society Eunox
Moscow, Russia, June 26th-29th, 2005
<http://www.nsi.ru/events/eunox>
- VI. EFNS (European Federation of Neurological Societies)
9. Kongre: Atina, Yunanistan, 17-20 Eylül, 2005
10. Kongre: Glasgow, İngiltere, 1-6 Eylül, 2006
e-Mail: headoffice@efns.org
- VII. 12th Congress of the International Headache Society
9-12 Ekim, 2005 Kyoto, Japan
e-Mail: ihc2005@convention.co.jp
- VIII. XVIII. Nöroloji Dünya Kongresi
5-11 Kasım, 2005 Sydney, Avustralya
<http://www.wcn2005.com/>
- IX. 8th Congress European Headache Federation
Valencia, 2006

TÜRK NÖROLOJİ DERNEĞİ 4 aylık Nöroloji Bülteni

(A quarterly bulletin of Turkish Neurological Society)

Sorumlusu (Editor) : Prof. Dr. Mehmet Özmenoğlu
Y. Doç. Dr. Cavit Boz
İletişim Adresi (Contact to): KTÜ Tıp Fakültesi Nöroloji Ana Bilim Dalı
61080 Trabzon (TURKEY)
Tel & Fax : (+90) 462 325 83 09 - 0532 316 74 70
E-mail to : mozmenoglu@usa.net - mozmenoglu@hotmail.com
cavitb@yahoo.com